

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

31. TÝDEN (31.7.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

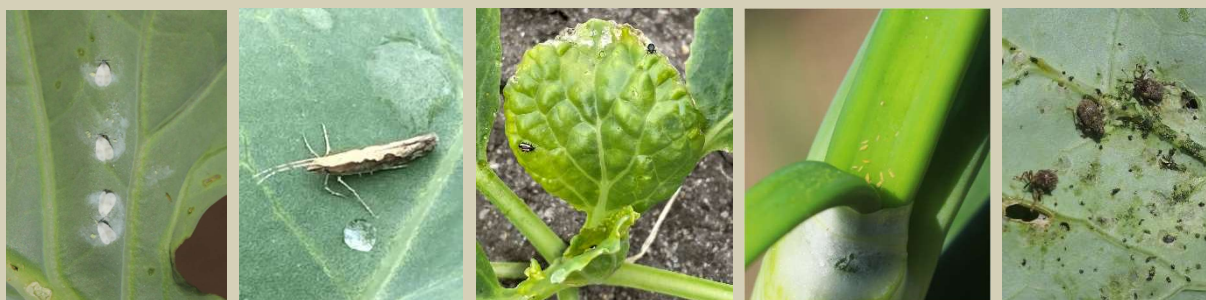
Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Na polích dominují dřepčící rodu *Phyllotreta*, kteří během několika dní dokáží významně poškodit listy. Přibývá dospělců i vývojových stádií nové generace molice vlašovičnickové ze zelenin - napadené porosty zapravit co nejdříve po sklizni. Krytonosců a dřepčíka olejkového již mnoho není, stejně jako zápředníčka, který se ale může znovu namnožit. Rizikové zůstávají třásněnky v cibuli i brukvovité zelenině, v dřívě napadených porostech mohou růst kolonie mšice zelné. Zvyšuje se početnost osenice polní v lapácích, housenky se objeví cca do 14 dnů.

Brukvovitá zelenina - některé porosty silně poškozené dřepčíky rodu *Phyllotreta*, s poklesem teplot k 20 °C by měla stoupnout účinnost přípravků. Přibývá molice, pokud se podaří udržet nízkou početnost, bude snazší regulace v dalších generacích. Zápředníčků je málo, ale mohou se znovu rychle namnožit. Krytonosců a dřepčíka olejkového ubývá, početnější jsou již jen místy. Pokračuje nálet třásněnek, které jsou rizikové hlavně pro zelí. Bělásci a naletující mšice jsou regulovány ochranou proti dalším škůdcům, stejně jako vrtalky. **Lapací rostliny** - tlak dřepčíků lze snížit ponecháním sklizených porostů, pokud jsou pro dřepčíky atraktivní, které se ošetřují insekticidy jako ostatní plochy. Do lapacích porostů lze použít i přípravky s delší účinností, které nelze použít krátce před sklizní kuli reziduí, např. Benevii.

Ostatní zelenina - nejvýznamnější zůstává třásněnka na cibuli, chladnější a deštivější počasí by ji mělo přibrzdit a podpořit kondici rostlin. Počasí zpozdí nástup svilušek, o škodlivosti rozhodne případné další oteplení a sucho. Zvyšují se odchvy osenice polní do feromonových lapáků, na ochranu proti housenkám je zatím čas. Deště mohou podpořit výskyt a následnou škodlivost pochmurnatky mrkvové.

Riziková: dřepčící, molice, zápředníček, krytonosci, housenky bělásků, třásněnky, mandelinky, mšice, vrtalky, svilušky

Molice vlašovičnicková

- dospělci přibývá, migrace z řepok pomalu končí, zdrojem se stanou molice ze zelenin, napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhodují o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost se zvyšuje, někde již nejvýznamnější škůdce. Vyšší škodlivost lze očekávat cca do konce srpna, kdy se přesunou postupně na výdrol řepky a vysetou hořčici.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Za vysokých teplot je nižší účinnost přípravků, mechanickou bariérou je zakrytí sítěmi. K nařazení početnosti lze použít lapací rostliny, ale nesmí být napadeny molicí.

Zápředníček polní

- dospělci i housenky je tento týden málo, ale početnost může rychle vzrůst.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují

dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Krytonosci a řepčík olejkový

- nálet slabne, ale místy ještě mohou být nad prahem škodlivosti. Výskyt jarní generace na řepkách byl rozvleklý, přilet brouků a riziko škod budou pokračovat.

Monitoring - dospělci často skryti v porostu. Při vysokém výskytu viditelné poškození listů i z horní strany, na spodní straně až několik dospělců.

Ochrana - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu škodí i dospělci žírem. Intenzivní ochranou v řepkách se vyseletovaly rezistentní populace k pyretroidům (nemusí fungovat), doporučuje se tankmix pyretroidu s acetamipridem.

Housenky můr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mšice zelná

- pokračuje slabá migrace do porostů, tvoří se minikolonie, škodit může v dříve napadených porostech - růst kolonií.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům (molice, dřepčící...), částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

Třásněnky

- početnost v cibuli zůstává vysoká, v závislosti na ochraně. Pronikají do hlávek zelí, kde se v místě sání začínají tvořit nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Užitečné organismy

- v letošním roce jsou nejpočetnější predátoři (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidi (mšicomaři) mšic. Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. Mšicomaři lákají jejich hyperparazitoidy, nejčastěji se vyskytují dospělci pažlabatek z podčeledi Charipinae. Na cibuli jsou občas dravé stuhatky (patří mezi třásněnky). Místy parazitoidi západníčků z rodu *Diadegma*.

Poškození listů dřepčíky rodu *Phyllotreta*, početnost stoupá, škodit budou cca do konce srpna

Někde jsou stále krytonosci a velcí dřepčící olejkoví, kteří dokáží škodit i uvnitř hlávek

Molic přibývá, hlavním zdrojem jsou porosty zeleniny. Pokud se je podaří redukovat, budou nižší i následné generace.

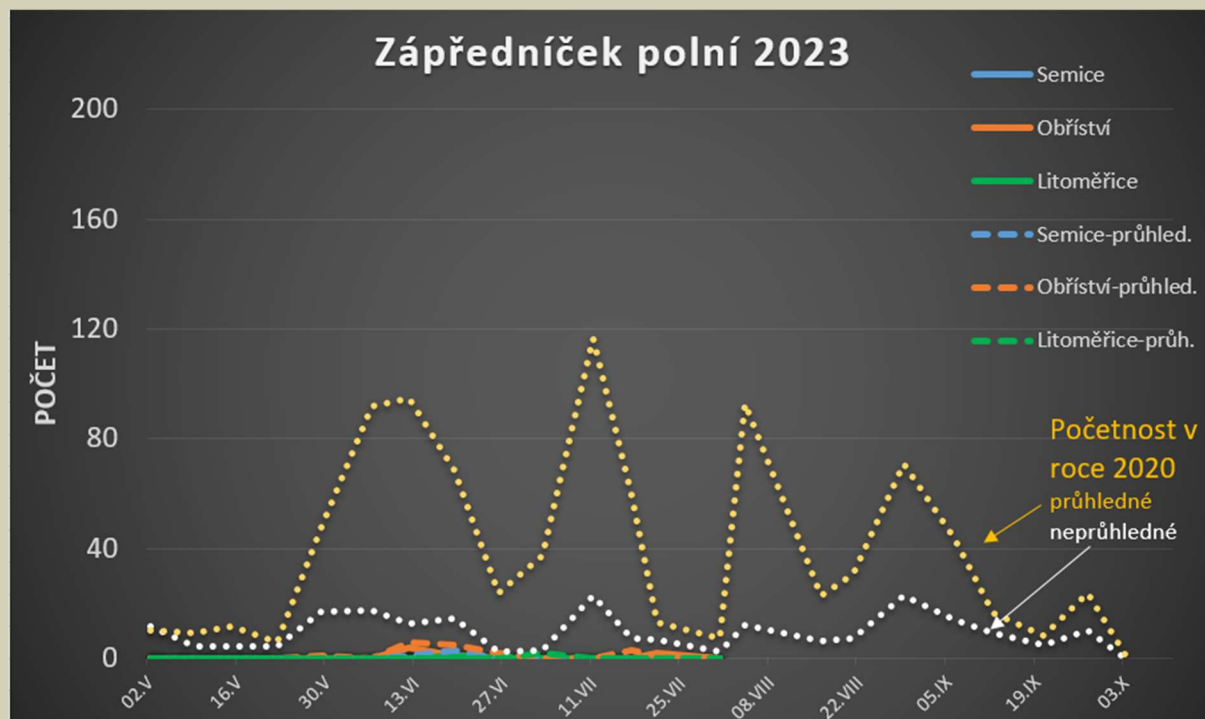
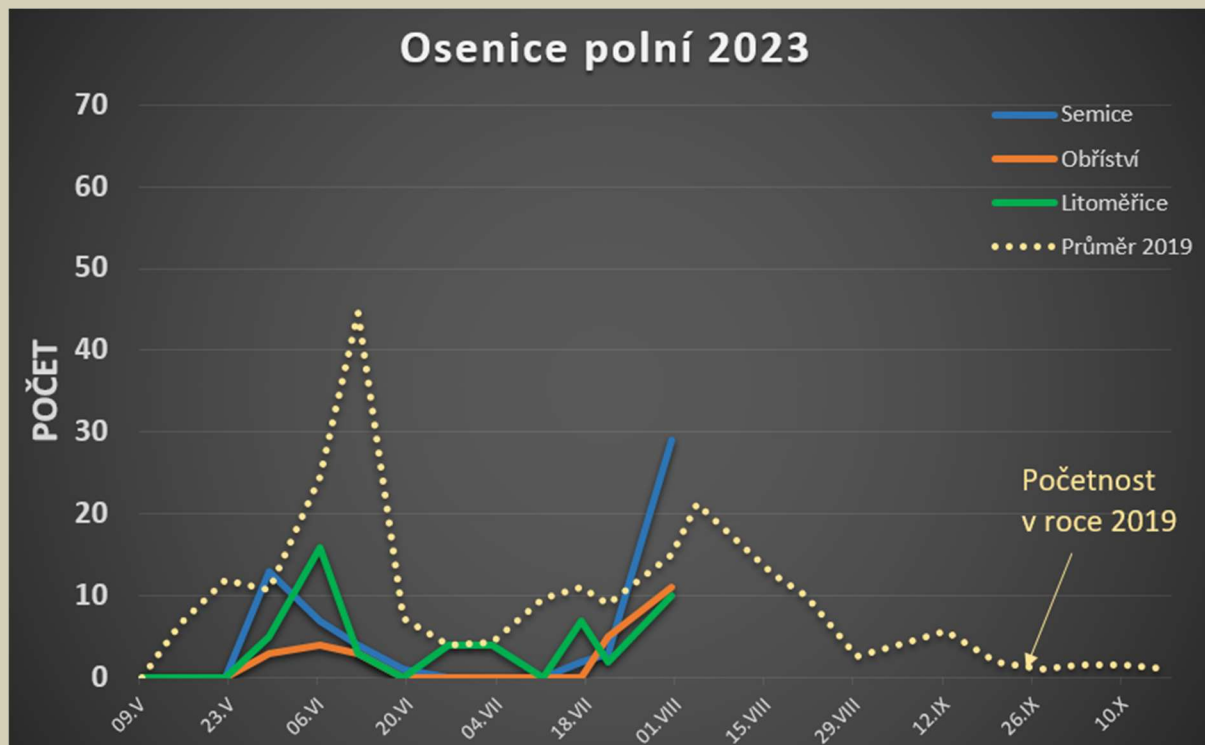
Zápředníčků mnoho není, přesto se lze setkat s lumky rodu *Diadegma*, kteří čekají na další generaci zápředníčků

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - začátek letu 2. generace, housenky zatím nejsou

Zápředníček - dospělci i housenky na sledovaných lokalitách málo, početnost v závislosti na ošetření, do lapáků z neznámého důvodu zatím téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- pauza mezi generacemi

